

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมาประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมาแล้วถึง 4 แผน และในปีนี้เป็นปี พ.ศ. 2525 กำลังย่างเข้าสู่แผนที่ 5 ซึ่งผลจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาปรากฏว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวางจุดมุ่งหมายไว้ 6 ประการดังนี้

1. เพื่อฟื้นฟูฐานะเศรษฐกิจและการเงินของประเทศให้มั่นคง
2. เพื่อปรับโครงสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ
3. เพื่อพัฒนาโครงสร้างและกระจายบริการทางสังคม
4. เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบทล้าหลัง
5. เพื่อประสานการพัฒนาเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศให้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน
6. เพื่อปฏิรูประบบบริหารงานพัฒนาของรัฐและกระจายสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ¹

การที่จะให้การพัฒนาประเทศบรรลุจุดมุ่งหมายสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในเรื่องนี้ สุนทร หงส์สการมภ์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมว่า "เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลไม่ว่าในยุคใดสมัยใดก็คือ ความต้องการที่จะยกฐานะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ดีขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่กำลังคน กำลังแรงงาน และกำลังทรัพยากรอื่น ๆ ที่ชาติเรามีอำนาจให้ได้ในทรัพยากรทั้งหลายนั้น ทรัพยากรมนุษย์นับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญ

¹พิสิฏฐ์ ภัคเกษม, "สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5," เอกสารการสัมมนาแนวโน้มเศรษฐกิจ 2525 และแผนพัฒนาฉบับที่ 5 (28 ตุลาคม 2524), หน้า 7.

และมีผลต่อการพัฒนาเป็นอย่างดี"¹ และ เฟรเดอริก เอช ฮาร์บีสัน ได้เสนอว่า การพัฒนาประเทศนั้น ทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นจุดมุ่งหมายสุดท้ายแห่งความมั่นคงของชาติซึ่งมีจุดประสงค์ ของการพัฒนาจึงอยู่ที่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้²

เมื่อเป็นเช่นนี้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงมุ่งอยู่ที่การพัฒนาแรงงานของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่สำคัญรองลงมาก็คือการพยายามส่งเสริมให้มนุษย์ได้พยายามใช้แรงงานเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมุ่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ คั้งนั้นในการกำหนดแนวนโยบายการศึกษาของรัฐบาล จึงเน้นความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพอย่างมากเช่น รัฐบาลในสมัยที่ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี (12 พฤษภาคม 2522-29 กุมภาพันธ์ 2523) ได้เน้นการพัฒนาการศึกษาในชนบทเพื่อการอาชีพเป็นสำคัญคือ³

¹สุนทร หงส์ลดารมภ์, "คำกล่าวเปิดการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติเรื่องประชากรของประเทศไทย, รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 4 (21-25 สิงหาคม 2521) : 7.

²เฟรเดอริก เอช ฮาร์บีสัน, มนุษย์ทรัพยากรอันมีค่าของชาติ, แปลโดย กษมา พรหมสวัสดิ์ และศิริพรรณ ตระกูลลี (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพินทยา, 2521), หน้า 2.

³นโยบายการศึกษาของรัฐบาล วารสารการศึกษา 16 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2523) : 26.

..... จะปรับปรุงการมัธยมศึกษาให้มีการอาชีพมากขึ้น และจบในตัวเองให้มีโปรแกรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับอาชีพอิสระและตลาดแรงงาน

..... จะจัดหลักสูตร และระบบการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา รวมทั้งการผลิตครูอาชีวศึกษาให้ประสานกันระหว่างหน่วยผลิตและหน่วยใช้ โดยมุ่งให้เป็นการศึกษาที่เหมาะสมกับอาชีพอิสระ และตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

รัฐบาลในยุคปัจจุบันมีนโยบายเกี่ยวกับการศึกษากังนี้¹

..... "จะปรับปรุงการเรียนการสอน หลักสูตร เพื่อสร้างเยาวชนให้มีระเบียบวินัย มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ"

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นสถาบันที่ผลิตกำลังคนประเภทช่างฝีมือระดับต่าง ๆ เพื่อสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งยังเป็นสถาบันที่ใหญ่เรียนมีความรู้ มีความสามารถในแขนงวิชาชีพเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพให้สูงขึ้น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นสถาบันนี้จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนไปมาก ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีตลอดจนอุตสาหกรรมแขนงใหม่ ทำให้เกิดความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษามากขึ้น แต่การมีความรู้ในด้านวิชาชีพอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอในการดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นจึงมุ่งหมายในการจัดอาชีวศึกษา นอกจากจะส่งเสริมเยาวชนให้มีความรู้ และทักษะในวิชาชีพซึ่งเป็นวิชาหลักแล้ว จุดมุ่งหมายรองเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ เป็นพลเมืองที่มีศีลธรรม รู้จักสิทธิและหน้าที่ มีเหตุผลธำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27.

และวัฒนธรรมไทย มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ เพราะในการประกอบธุรกิจ การค้า การอุตสาหกรรมของประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ กังที่ มหาत्मะคานธีได้กล่าวถึงบาป 7 อย่าง (The Seven Sins) มีข้อหนึ่งที่ว่า "The Commerce Without Morality" ซึ่งหมายความว่า การค้าที่ปราศจากความซื่อสัตย์เป็นบาปอย่างหนึ่ง

รูปแบบหลักสูตรสาขาวิชาชีพในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกอบด้วย

1. วิชาพื้นฐานทั่วไป (วิชาสามัญ) คือวิชาที่ทางการฝึกให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม ประกอบด้วย 5 หมวดวิชาคือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และพลานามัย
2. วิชาสัมพันธ์ คือวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ทำให้เข้าใจการเรียนวิชาชีพดีขึ้น
3. วิชาชีพ คือ วิชาที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาชีพจริง ๆ ซึ่งมี 5 ประเภทคือ ประเภทวิชาคหกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ศิลปหัตถกรรม และเกษตรกรรม
4. วิชาเลือก คือวิชาที่จัดให้ผู้เรียนเลือกเรียนเฉพาะสาขา เพื่อเสริมความรู้ และทักษะทางวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

ในการศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาสังคมศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะวัตถุประสงค์ของวิชานี้ คือ การอบรมนักเรียนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต รับผิดชอบของมนุษย์ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน รู้จักสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักหน้าที่การงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักตัดสินใจในทางที่ถูกต้องควร ตลอดจนรู้จักการวางแผนสำหรับอนาคต ดังจะเห็นได้จากข้อคิดของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น มอริซ พี มอฟแฟต² (Maurice P. Moffatt) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา

¹สง่า ลีนะสมิต, กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน LA213, พิมพ์ครั้งที่ 4. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522), ปกหลัง.

²Maurice P. Moffatt, Social Studies Instruction, (Englewood Cliffs New Jersey : Prentice - Hall, 1963) P.10

ไว้ว่า "วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ และประสบการณ์ที่จำเป็นในการเสริมสร้างค่านิยมขั้นพื้นฐาน อุปนิสัยที่ดี ทักษะอันเป็นที่ยอมรับและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีที่มีประสิทธิภาพ" เอควาร์ด เอ. ครูก¹

(Edward A. Krug) กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญที่สุด เพราะมีวัตถุประสงค์ที่จะฝึกเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความคิด มีความรู้ รู้จักใช้เหตุผล และวิจารณ์อย่างถูกต้อง รู้จักหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัว และประเทศชาติ รู้จักใช้สิทธิในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตยซึ่งในเรื่องนี้ โจนathon ซี แมคเลนดอน² (Jonathon C. McLendon) ได้กล่าวถึงบทบาทของวิชาสังคมศึกษา ไว้ว่า "วิชาสังคมศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการเตรียมนักเรียนสำหรับชีวิตในโลกอันสับสนนี้ หลักสูตรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็สาขาวิชาใดจึงมักวางความมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมไว้ด้วยเสมอ" ดังที่ บอบ แอล เทย์เลอร์³ (Bob L. Taylor) กล่าวว่า สังคมศึกษาเป็นทหวควิชาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพลเมืองเพื่อให้มีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยเพราะฉะนั้นจึงต้องเน้นให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมมากขึ้น ดังนั้นวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาจึงมุ่งที่จะให้นักเรียน

1. ปฏิบัติตามระเบียบสังคมเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มสังคม

¹Edward A. Krug, The Secondary School Curriculum, (New York : Harper and Brothers Publishers, 1960), P.300.

²Jonathon C. McLendon, What Research Says To The Teacher: Teaching The Social Studies, (N.E.A : Department of Classroom Teachers, American Educational Research, 1960), P.4

³Bob L. Taylor, "Is Citizenship Education Obsolete?" Educational Leadership 31 (February 1974) : 447.

2. มีความสามารถในการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคม
3. ให้นักเรียนรู้จักสร้างค่านิยมของตน
4. ให้นักเรียนอยู่ในระบอบประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรู้จักกระบวนการปกครองโดยรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย
5. เพื่อสร้างนิสัยในการแสวงหาความรู้ และมีทักษะในการศึกษาสังคมอย่างเฉลียวฉลาด

การเรียนการสอนสังคมศึกษาจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ คือ หลักสูตรหนึ่งคือ เรียนอนุกรมวิธีสอน โปรแกรมการเรียนการสอน ตัวครู นักเรียน แต่อย่างไรก็ดีครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสอน เพราะครูจะเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการเรียนการสอนให้บรรลุถึงจุดหมาย โดยอาศัยวิชาต่าง ๆ ในหมวดนี้นำไปสู่ ความรู้ความคิด การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ คุณค่า และทัศนคติอันถูกต้องให้เกิดในตัวเด็ก วิธีสอนของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ ครูมักจะสอนตามคำราทหรือแบบเรียนมากกว่าที่จะมุ่งให้ประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของเด็ก ครูควรเป็นผู้แนะแนวทางให้แก่เด็กเพื่อให้เกิดความคิด และเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง มีความกล้า รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนควรจะเรียนด้วยความเข้าใจ สนใจบทเรียนและนำสิ่งที่ได้รับจากบทเรียนไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับเรื่องนี้มีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้อย่างสอดคล้องกัน เช่น จรูญ คุณมี¹ ได้กล่าวถึงความล้มเหลวของครูสังคมศึกษาว่า เป็นเพราะครูสังคมศึกษามีใคสอนให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของเด็ก และเขาได้เสนอแนะว่าครูสังคมศึกษาควรจะค้นขึ้นมาองกุโลกแห่งความเป็นจริงแล้วสร้างเสริมวิชาของตนให้มีพื้นฐานตามหลักวิชา ทั้งในแง่ปรัชญาชีวิตและจิตวิทยาการศึกษา

¹จรูญ คุณมี, "ความล้มเหลวของครูสังคมศึกษา," มิตรครู 20 (กุมภาพันธ์

มันส์ รัตนคิลก ๗ ภูเก็ต¹ กล่าวถึงการสอนสังคมศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศว่า ครูจะต้องคัดเลือกและจัดเทคนิคการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายอันมีกิจกรรมที่จะต้องคิดของคนควาหาคำตอบ ต้องพิจารณาทัศนอันเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ซึ่งครูอาจยึดเป็นหลักปฏิบัติในการสอนเลยว่า ผู้เรียนจะเป็นผู้กระทำกิจกรรมมากที่สุดมิใช่ผู้สอนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้กระทำอย่างสม่ำเสมอ นอกจากจะเป็นการฝึกอบรมให้เป็นพลเมืองก็แล้วยังช่วยให้นักเรียนเป็นผู้รอบรู้ คิดเป็นทำเป็น และสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้ว ก็จะเป็นกำลังอันสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป ริชาร์ด ซี. ฟิลลิปส์² (Richard C. Phillips) ได้กล่าวถึงการสอนของครูว่า "ครูจะต้องสอนให้เด็กรู้จักคิดอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เพราะความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมายในปัจจุบัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผลักดันให้มนุษย์แสวงหาความรู้ เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง ขณะเดียวกันหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา จะต้องไม่ล่อนความเชื่อของเด็กในวงจำกัด ควรให้เขามีโอกาสตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง"

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาจากสถิติที่กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนได้ทำไว้ จะพบว่า จำนวนนักเรียนที่กระทำผิดและถูกจับกุมเพิ่มขึ้นทุกปี เช่น

พ.ศ. 2522	นักเรียนกระทำผิดและถูกจับกุม	ชาย 2213 คน	หญิง 476 คน	รวม 2689 คน
พ.ศ. 2523	นักเรียนกระทำผิดและถูกจับกุม	ชาย 3065 คน	หญิง 429 คน	รวม 3494 คน
พ.ศ. 2524	นักเรียนกระทำผิดและถูกจับกุม	ชาย 3990 คน		

¹มันส์ รัตนคิลก ๗ ภูเก็ต, "การสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ, "นิตกร" (กุมภาพันธ์ 2520) : 29 - 31.

²Richard C. Phillips, Teaching for Thinking in High School Social Studies, (Philippines : Addison-Wesley Publishing Co., 1974), Preface V.

หญิง 413 คน รวม 4403 คน¹ ซึ่งผู้กระทำผิดเหล่านี้มีจำนวนหนึ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา

จากสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นได้ในประเด็นหนึ่งว่า การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ หรือบรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่วางไว้อาจจะสืบเนื่องมาจากการจัดโปรแกรมวิชาสังคมศึกษายังมีข้อบกพร่อง และมีปัญหาหลายประการ โรงเรียนส่วนมากมุ่งสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เพื่อสอบเลื่อนชั้นมากกว่าที่จะเน้นให้เกิดการเข้าใจแจ่มแจ้งจนนำไปปฏิบัติได้จริง ดังนั้นเพื่อที่จะแก้ไขปัญหานี้ ผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรจะได้จัดโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาไว้อย่างดี มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อจะเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรแบบเรียน อุปกรณ์ วิธีสอน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น บรรยากาศในการเรียนการสอน สภาพห้องเรียน ฯลฯ และเนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การทำวิจัยเรื่องนี้จะทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอน ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานของครู และผู้บริหาร ตลอดจนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในตำบล

- วัตถุประสงค์
- เนื้อหา
- การบริหารหลักสูตร

¹ กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน, เอกสารผลการปฏิบัติงานและวิธีดำเนินการของ กก. สค. ปี 2522, 2523 และ 2524 : 1.

- การจัดการกระบวนการเรียนการสอน
- การประเมินผล

2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตร หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เอกสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม สำหรับครูสอนวิชาสังคมศึกษา และนักศึกษา
2. สร้างแบบสอบถาม ซึ่งมี 2 ชุด สำหรับครูสอนวิชาสังคมศึกษา 1 ชุดและนักศึกษา 1 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับครูแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เขียนข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check - list) และแบบปลายเปิด (Open - ended)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในด้าน

- วัตถุประสงค์
- เนื้อหา
- การบริหารหลักสูตร
- กระบวนการเรียนการสอน
- การใช้อุปกรณ์
- การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended)

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจ

คำตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมในค่าน

- วัตถุประสงค์
- เนื้อหา
- กระบวนการเรียนการสอน
- การใช้อุปกรณ์
- การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เป็นแบบปลายเปิด (Open - ended)

3. การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try - out) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ทั้ง 2 ชุด ไปทดลองใช้กับครูสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 10 คน และนักศึกษาจำนวน 30 คน ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจริงจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรจริงต่อไป

4. การเลือกตัวอย่างประชากร เป็นการเลือกแบบแบ่งพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) โดยสุ่มดังนี้

4.1 สุ่มจากสถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในส่วนกลางซึ่งมี 12 วิทยาเขตมา 6 วิทยาเขต

4.2 สุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาในแต่ละวิทยาเขตกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้จากชั้น ปวช. ปีที่ 1 และปวช. ปีที่ 2 ชั้นละ 30 คน รวม 60 คน จะได้ตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น 360 คน

4.3 ครูสอนวิชาสังคมศึกษาทุกคน รวมทั้งหัวหน้าหมวดวิชาจากวิทยาเขต
ที่สุ่มไว้ ทั้ง 6 แห่ง รวม 18 คน

รวมตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 378 คน เป็นนักศึกษา
360 คน ครูสอนวิชาสังคมศึกษา 18 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล

5.1 แจกแจงความถี่ของคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามแบบตรวจคำตอบโดย
คิดเป็นร้อยละ

5.2 แบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าได้กำหนดค่าคะแนนเป็น
5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) และนำมาหาค่ามัธยฐานและค่า
มัธยฐานเลขคณิตของแต่ละข้อแล้ว นำค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนนจาก
แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางโดยการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 สรุปและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและความเรียง
ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับ
โปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัย
เทคโนโลยี และอาชีวศึกษา โดยมีขอบเขต เฉพาะวิทยาเขตที่อยู่ในส่วนกลาง
ของตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ ถือว่าแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการ
สอนวิชาสังคมศึกษา เป็นเครื่องมือที่เชื่อถือได้

ความจำกัดของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้เฉพาะในส่วนกลางอาจไม่เป็นตัวแทนของประชากรทั้ง
ประเทศ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุให้ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สมบูรณ์นัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาและครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
2. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร นักการศึกษา นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปพิจารณาและปรับปรุงหลักสูตร โปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
3. ใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึงความเชื่อ ความคิด หรือการลงความคิดเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่¹ ในที่นี้หมายถึงความคิดเห็นและการตัดสินใจของครู และนักศึกษาที่แสดงออกในการตอบแบบสอบถาม

โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา หมายถึงรายวิชาต่าง ๆ ที่จัดให้มีการเรียน การสอนในหมวดวิชาสังคมศึกษา การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทางโรงเรียนสนับสนุน

วิชาสังคมศึกษา หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านสังคมและธรรมชาติ ได้แก่วิชาหน้าที่พลเมือง ศีลธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ที่จัดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

---

¹Carter V. Good, Dictionary of Education, (New York : Mc Graw-Hill Book Co., 1973), p. 339.

ครูสอนสังคมศึกษา หมายถึงผู้ที่กำลังสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในส่วนกลาง

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัย
เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในส่วนกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย